

STOCKHOLMS COURIER

Tisdagen den 2 Januarii.

Sine ira, studio et metu.

*Kort öfversigt af det förlidna
årets historia.*

Sekler förflyta, innan ett år kommer, så rikt på förvånande händelser, som det sista, vi nu öfverlevvat. Tidehvarfvet har begynt utveckla sin sanna karakter. Hvad man förut icke vågat tro, knappast önska, har nu inträffat: folken hafva med lugn och utan yra, utan hat, utan öfverdrift, fordrat och tagit sina rättigheter tillbaka; de hafva erkänt monarkierne och infört constitutioner. Med ett ord, mensklighetens glada förhoppningar äro uppfyllda. Revolutioner hafva begynt visa sig, sådana som man förr icke sett dem, utan grufsamheter och blod. Sjelfva fienderna till all förändring, all förbättring, sjelfva de ifrigaste tillbedjare af det gamla, hafva måst erkänna, att ordet revolution kan äga en annan bemärkelse, än den de förut anat; och *en* statshvälfnings har redan visat nog af denna förändrade karakter, för att tysta smädelsen mot sig. Man tyckes likasom misströsta att finna något mot sjelfva saken; man har därför uphäfvit sig mot sättet och, då verkliga facta om *dess* förkastlighet felat, begynt updikta lögnen om jacobinism m. m.

Ära åt det folk, som först bröt isen och visade det förvånade Europa, hvad ett folk verkligen kan göra, då det med allvar vill frihet och då det har den lyckan

att icke bedragas af sina anförare. Ära åt Spaniens ädla folk, mot hvars exemplariska lugn och hofsamhet smädelsen först strandade. Hvar och en annan förlåter man; om han missbrukar, eller endast så långt som möjligt fullföljer, sin seger. Harmen och hämnden ursäktas hos hvar och en, som återeröfrat, hvad som blifvit honom frånöfvadt. Men ett folk förlåter man icke, om den minsta passion visar sig vid dess handlingar. Äfven detta svåra prof utstod Spanska folket. Icke ett enda hämnade-offer har fallit, ty de olyckor, som sedanare händt, hafva varit följder af ögonblickets häftighet. Såren efter magtens missbruk blödde ännu — och högsint glömdes alla oförrätter. Folket först, och sedan dess ombud, handlade med en lugn värdighet, med en passionslös klar åsigt af fäderneslandets behof, hvilken skulle hafva gjort ära åt ett folk, som i sekler haft representation och offentlighet.

Ibland de saker, hvarför menskligheten under förl. år mest har att tacka Spanien, är vederläggningen af den lika enfaldiga som gamla läran om folkens mognad för friheten; en lära, som blifvit drifven af de välmente och kortsynte, då de velat ursäkta sin misströstan; men af folkens fiender, då de velat förlama alla bemödanden för det rättas seger. Det är likasom om man ville afvakta mognaden,

för att vinna mognad! Om solen icke kommer åt en planta, huru vill man begära dess mognad? Skall man då aldrig öppna väg för strålarna, under föregifvande, att plantan icke tål dem, förr än hon är mögen? Väktarne, som skulle hindra solens iutträngande, tro sig säkra, då de noga täppt alla tillgångar från sunnan. Men då de sofva, kommer blixten, som intränger från östan och västan och nordan; skörden mognar på en natt — men de höga spirorna blifva kanske krossade med det samma. Den store andens vägar äro outgrundeliga. Vi bygga för evigheten, vi uträkna när och hvar och hur — och så flyga våra uträkningar i luften såsom såpbubblor.

För ett år tillbaka, hvem af oss förde icke det tungomål om Spanjorerna: de äro försänkta i overksamhet, i ekonomisk och politisk vanmägt; de sucka under aristokrati, prestvälde och despotism; deras äregrighet är hofgunst, deras uplysning tron på biktfäder och ett vidskepligt begrepp om despotismens rättigheter, såsom varande af gudomligt ursprung, och detta begrepp så djupt inrotadt, att det utestänger äfven frihetsbegäret — med ett ord: deras uprättelse ur detta djup af förnedring är mera en from önskan än ett ämne för hopp. Och vi visste icke, att det stora pånyttfödelseverket var påbegynt; och att det var påbegynt, visste vi knappast förr, än det var fullbordadt. De folk, som föraktade och ömkade Spanjorerna, skola behöfva sekler, för att uträta (så vida det någonsin sker), hvad desse samme föraktade Spanjorer på ett år fullbordadt. De suckade under prestvälde — och Inquisition, Jesuiter, Munkar, tionde, presternas privilegierade domsrätt och beroende af ett utländskt öfverhufvud, allt har under detta året försvunnit på kortare tid, än vi skulle behöft, för att nämna de Comittéer, som skolat be-

reda målen. De voro fjättrade af näringstväng — och skrän, Kronans monopolier och egendommar m. m. blåstes bort af en bestämd stark vilja, under det vi lärde, af systemer, nordisk kraft och nordisk lögmödig tröghet fullproppade frihetshjeltar predika för döfva öron, illfänas att bevisa, hvad som längesedan är bevisadt, vinna hvad som längesedan är vunnit. De förtrycktes af en mäggig, allt förtärande jord-aristokrati — och dennas lifsprincipe, fidei-commisserna, uphöfdes. Med ett ord, allt, hvad som var hinderligt för en fri utveckling af statens krafter, undanröjdes och en ny byggnad, värdig och passande för tiden, upfördes, innan det förväntade Europa hann sansa sig och inse, att det var möjligt.

Vi hafva först betraktat Spanien, der förr att dess märkvärdiga revolution; begynd med första dagen af året, gaf väckelse åt de oväntade händelser, som i södra Europa gifvit sakerna ett alldeles nytt skick, d. v. s. hela karakteren åt årets historia. Spanska revolutionens händelser äro i så friskt minne, att man icke anser nödigt upprepa dem i något slags detalj.

Revolutionen var ett verk af militären. Dessa medarbetare i statens angelägenheter hafva frihetens vänner förr fruktat. Man har skrämt oss för knekt-regeringar; och man hade rätt, så länge arméerne endast voro blinda verktyg i despoters hand; Napoleons och fleras exempel voro varnande. Men vår besynnerliga, på skenbara motsägelser, åtminstone på alldeles oväntade händelser, rika tid har omvändt förhållandet, i detta, såsom i många andra fall! Det, som var folkens skräck, har blifvit deras stöd; det, som var despoters och aristokraters stöd, har blifvit deras förskräckelse. Det förflutna året har lärt Ultras att declamera mot knekt-regeringar, pretorianska gardar o. s. v. Ar-

méerna äro nu, i de flesta länder, folkens organer, likasom deras fysiska styrka; ty de utgå nu mera ur sjelfva folken, eller rättare äro deras uryal — tack vare Napoleon och hans arméer, som tvungo regeringarna att lägga vapen i nationernas hand.

Spanien hade, under Franska inkräktingen, förlorat sina Amerikanska provinser och sträfvade nu med alla krafter att återeröfra dem. För detta ändamål hade en armée länge varit sammandragen och väntade på inskeppning. Redan året förut hade i expeditionens-arméen en conspiracy blifvit upptäckt. Nyårsdagen 1820 utbrast en ny, oändligt mera fruktansvärd och utgrenad kring hela riket. Lugnt förskansade sig de sammansvurna på Isla de Leon, föröfvade inga våldsamheter och oroades af ingen. De yttrade ingen bitterhet mot Konungen; de endast påstodo honom vara missledd och yrkade införande af en constitution, som förebyggde sådant. Lyckligtvis fans en förut, så att de constitutionelle hade något att stödja sig på, något förut känt att yrka, i stället för allmänna satsar och rättigheter.

Regeringen dref det vanliga, alltid förderliga och svaghet förrådande hemlighets-spelet; jemnt en månad förflöt, innan man officiellt kände, att ett uprör verkligt fans. Då upgafs äntligen detta; men omständigheterna vanställdes och allt behandlades såsom en småsak — i officiella tidningarna; dock icke så i sjelfva verket; ty anförarne för de regeringen ännu tillgifna trupper vågade icke angripa, hvad man framställt såsom så obetydligt. De vågade det icke, emedan de fruktade, att alla de ännu skenbart trogna skulle, vid första möte med patrioterna, gå öfver till dem. Detta är den vanliga frukten deraf, att en styrelse har sin kraft endast i den

fysiska styrkan, men icke i allmänna tänkesättet och folkets — man bör knappast säga tillgifvenhet, ty den utmärker någon frihet i val; och en regering är icke något för sig sjelf bestående, utan blott en representation af folket, som icke för henne kan hysa någon annan tillgifvenhet, än tillgifvenheten för sig sjelft — man bör säga folkets öfvertygelse, att regeringen gör, hvad hon bör göra.

Patrioterne befastade sig på ön Leon och lågo overksama; de anlade tryckerier och utgafvo proclamationer och tidningar. Detta begrep man icke; och mången fann sitt interesse vid att framställa det såsom fruktan eller svaghet. Men verkliga orsaken utvecklade sig äntligen: en kring landet spridd plan skulle hinna att att mogna. Det öfriga Europa och kanske största delen af Spanien stod i ovisshet, hvad utgången skulle blifva. Galicien förklarade sig först för constitutionen; den landsflyktige Mina återkom hastigt till Navarra; de Spanska flyktingarne i Frankrike infunno sig inom fäderneslandets gränser, likasom efter en allmän signal; ropet på constitution skallade från alla rikets hörn. Då beslöts, att Statsrådet skulle föreslå förbättringar i styrelsen. Men detta var icke nog. D. 6 Mars proclamerade Konungen Cortes's sammankallande. Afven detta tillfredsställde icke folket i Madrid, som fått veta, att en armé-corps tågade mot hufvudstaden. Balleisteros trädde inför Konungen och förklarade sig vilja, till sjelfva thronens försvar, inrycka med sin magt i hufvudstaden. Då lofvade Konungen att besvärja 1812 års constitution. Folkets glädje var ren, likasom dess förut yttrade önskan: Konungen var helig, endast de i styrelsen införda missbruk och de personer, som alltför ögonskenligt trampat fol-

kets rättigheter, ville man hafva undanröjda. Hert. af Infantado förklarade hela revolutionens anda, med några få ord, då Konungen antagit constitutionen: "E. M. har räddat sig; men vi äro förlorade." Detta sednare var nemligen sant, om Hert. af Infantado och hans gelikar anse sig förlorade derföre, att de måste blifva medborgare i stället för aristokrater. Spanska folket visade, huru värdigt det var att få frihet. Alla medborgare-klasser täflade i hennes hyllande. Prester och Grander, hos hvilka man väntat motstånd, företedde endast få undantag af sådana, som hängde vid de gamla missbruken. Med ett ord: Spanjorerne voro i första ögonblicket, hvad man endast efter långa pröfningar och lång vana vid en lagbunden frihet kunnat vänta. Deras frihet föddes fullvuxen, såsom vishetens Gudinna.

Att icke factioner och conspirationer, utan en allmän oegennyttig ifver för friheten, ledt revolutionen, det bevisas bäst deraf, att alla de särskilda provincial-juntorna, som i det hela icke ägde något synligt samband, styrde så fullkomligt i samma anda, öfverensstämde så fullkomligt i sina lugna och kraftfulla åtgärder. Allt sedan ordet revolution begynte få någon betydelse, kan exempel på något dermed jemnförligt icke framtes af något annat folk. Några obetydliga försök af det gamla systemets anhängare gjordes väl att åter införa det; men Spanska folkets utomordentliga vaksamhet och ihärdighet tillintetgjorde alla dylika försök. Leonska arméen låg kvar orörlig, utan att oroa eller söka imponera, men beredd att verka, om något skulle mot frihetens sak företagas, innan nationens representanter sammankommit och regeringen blifvit nog stark eller nog constitutionel, för att uprätthålla den nya sakernas ordning. Det besannades, hvad man sagt

om Spanska nationens fallenhet för försigtighetsmått.

Att man icke ville göra ett hastverk, icke en vanlig revolution, utan på varaktiga grunder, på kunskap om constitutionen och med afseende på *folket*, bygga ett frihetstempel, framlyser deraf, att uplysning blef medborgerlig pligt. Cortes's gamla beslut om undervisningen upplifvades; efter 1830 får ingen Spansk medborgare finnas, som icke kan läsa och skriva.

Hvad Cortes, sedan de i Julii månad blifvit församlade, gjort för nationens ekonomiska interesse, huru de icke, såsom de flesta andra representationer, handlat efter enskilda och ståndsåsigter, utan efter sann uplysning och öfvertygelse, efter landets och tidens kraf; det hafva vi redan sett. Om också fel skulle finnas i Spanska constitutionen, om den också skulle innebära frö till framtida förändringar, kanske skakningar; så är den dock byggd på lif och rörelse och yttring af *folkets* verkliga behof och tänkesätt. Och hvad skall icke en sådan constitution kunna uträtta hos ett folk, som på en gång visat sådana prof af brinnande nit och exemplarisk hofsamhet, af harm mot missbruk och tillgifvenhet för Konungen, af benägenhet att antaga det rätta och ihärdighet att försvara det en gång antagna. Den nyaste märkliga händelsen är det mest träffande bevis härpå. En sak, som annorstädes skulle väckt fögsensation eller åtminstone blott hos de mer tänkande, en bristande formalitet vid en utnämning, satte ju hela Spanien i rörelse. Anledningen må hafva varit hvilken som häldst, saken i sig sjelf må hafva varit obetydlig eller icke illa ment; (märkvärdigt var dock, att det inträffade just som Cortes åtskilts och det starkaste bandet således tycktes upplöst, åtminstone för ögonblicket) det säkra är, att folket ådagalade, huru

